

ИЗВЕШТАЈ О МЕЂУРЕПУБЛИЧКОЈ И МЕЂУНАРОДНОЈ САРАДЊИ

Историјски музеј Србије, као републичка (културна, научна и стручна) институција у области културе, важан део својих активности поклања сарадњи са сродним установама у другим деловима Југославије, у оквиру програма међурепубличко-покрајинске сарадње, као и међународној културној сарадњи. На тај начин Историјски музеј Србије доприноси упознавању јавности других средина са историјом српског народа и културно-историјским вредностима потеклим на тлу Србије.

Својим Планом рада за 1985. годину у овој делатности је Историјски музеј Србије предвидео врло богату активност. Током године овај план је у потпуности реализован.

A) Међурепубличко-покрајинска сарадња

Из Плана међурепубличко-покрајинске сарадње Музеј је реализовао следеће акције:

Изложба	Република/ покрајина	Место	Установа
Тито у партизанској штампи 1941—1945	Словенија	Марибор	Музеј народне ослободитве
	Македонија	Скопље	Музеј Македоније
	Косово	Приштина	Музеј револуције народа и народности Косова
Књижевност НОБ 1941—1945.	Босна и Херцеговина	Сарајево	Музеј револуције БиХ

Изложбе других музеја приказане у Београду

Први конгрес културних радника Хрватске и изложба ликовне уметности у Топуском 1944.	СР Хрватска Загреб	Музеј револуције народа Хрватске
--	-----------------------	----------------------------------

Изложба Музеја револуције народа Хрватске организована је као реципроцитет за нашу изложбу „Тито у партизанској штампи 1941—1945“, која је у Загребу приказана 1984. године. Следећих година очекујемо, такође, реципрочне изложбе из Марибора, Приштине, Сарајева и Скопља.

Аа) „Тито у партизанској штампи 1941—1945“.

Изложба „Тито у партизанској штампи 1941—1945“ наставила је, у току 1985. године, раније започети пут по републичким и покрајинским центрима и другим већим градовима Југославије. Приказивање ове изложбе у Марибору, Скопљу и Приштини показало је да Музеј има способности и материјала да приреди и овакве изложбе општс-југословенског карактера. У свим градовима где је приказана изложба је изазвала велико интересовање публике и публицитет у штампи.

Изложбу је у Марибору посетило 2950 посетилаца. Организатор, Музеј народне ослободитве, истакао је да би посета била много већа да је изложба дуже трајала. О њеном приказивању у Марибору јавност су обавештавали телевизија, радио и штампа, која је објавила чак једанаест чланака о изложби — у „Делу“ и „Вечери“.

Приказивање ове изложбе у Скопљу пратили су „Нова Македонија“, „Вечер“, „Борба“, „Побједа“. Извештачи углавном истичу да изложба поседује велику документарну вредност и уверљивост и да за њено приказивање влада велико интересовање код публике.

Аб) „Књижевност НОБ 1941—1945“

Изложба је приказана у Сарајеву у оквиру манифестације „Сарајевска зима“. Изложба је од критике позитивно оцењена и добила је добар публицитет у средствима информисања („Ослобођење“, „Вечерње новине“, „Борба“, „Побједа“, „Недељни глас“). Бањалучки „Недељни глас“ оценио је ову изложбу као културни догађај сезоне у Сарајеву.

Сарајевске школе су организовале групне посете ученика овој изложби, а по процени организатора изложбу је видело око 10 000 људи. Као резултат успеха у Сарајеву уследио је позив да се изложба прикаже у Грачаници, Босанском Шамцу и Градачцу. У Градачцу је изложба приказана у оквиру „Кикићевих сусрета“, културне манифестације која се традиционално организује у знак сећања на књижевника и револуционара Хасана Кикића. На овој манифестацији учествовало је неколико еминентних југословенских књижевника (Мира Алечковић, Младен Ољача. . .). Изложбу је у овим босанским местима посетило око 20 000 људи, а сарајевско „Ослобођење“ је о њој донело још шест нових чланака.

Ац) „Први конгрес културних радника Хрватске и изложба ликовне уметности у Топуском 1944“

Ова изложба Музеја револуције народа Хрватске богатим фотографским и другим документарним материјалом приказује значај, рад и културну мисију овог јединственог догађаја у историји социјалистичких револуција. Посебно значајан је део изложбе који приказује ликовне радове неких учесника Конгреса, иначе наших познатих уметника (Детонија, Прице, Муртића...). Београдска средства информисања (ТВ Београд, Радио Београд, Студио Б, Београд 202) обавестили су јавност о овој изложби, а „Политика“ је објавила дужи чланак, у којем је дата врло позитивна оцена изложбе. Када је у питању посета изложби не можемо бити задовољни — свега 460 посетилаца иако су разлози објективне природе — неповољан термин приказивања — крај јуна, јули. Школска година је већ била завршена, па су изостале веће посете ученика и студената, а овај период године је у Београду и иначе познат као „мртва сезона“ за културна збивања.

Међурепубличко-покрајинска, сарадња знатно подстиче међу музејску комуникацију и доприноси бољем упознавању стручњака са фондовима и начином рада других музеја. Ова делатност, како је и раније било поменуто, пружа прилику да музејска публика и јавност других средина стекну нова сазнања о историјској прошлости наших народа. Због тога је и даље треба неговати и радити на њеном подстицању, осавремењивању и развијању нових облика.

Б) Међународна сарадња Историјског музеја Србије

Историјски музеј Србије је 1985. године наставио сарадњу са музејима у иностранству, започету ранијих година на основу међународних програма културно-просветне сарадње СФРЈ са другим државама. Током 1985. године размењене су изложбе са Народним музејом у Прагу (ЧССР), а у Београду је приказана и изложба Музеја за немачку историју из Берлина (НДР). Обновљени су и непосредни контакти са Националним историјским музејом у Софији (НР Бугарска).

Ба) Сарадња са Народним музејом у Прагу

Изложба нашег музеја „Устанак у Србији 1941. у делима уметника“ крајем прошле године приказана је са великим успехом у Прагу. Чехословачка критика је изложбу оценила као један од најзначајнијих културних догађаја године у Прагу. Почетком ове, 1985. године изложба је из Прага пренесена у Братиславу, где је приказана у Дому културе. Као и у Прагу, и овде је доживела велики успех код публике и домаће ликовне критике. О томе сведоче бројни чланци, критике и посета од 25.000 људи.

Ово је било прво гостовање Историјског музеја Србије у Чехословачкој и, према добијеним извештајима од музеја у Прагу и Брати-

слави, критике и наше дипломатске службе, може се оценити као врло успешно.

За узврат, Народни музеј из Прага је у Београду приказао изложбу „Борба Чехословака против фашизма и рата и њен одраз у ликовној уметности“. Изложба је садржала документарни материјал о покрету отпора у Чехословачкој за време другог светског рата и ликовна дела која представљају израз отпора чехословачког народа фашистичком насиљу и немачкој окупацији Чехословачке. Један део изложбе односио се и на учешће Чеха и Словака у народноослободилачкој борби у Југославији. О приказивању ове изложбе известила су сва значајнија средства информисања у Београду. Изложбу је видело око 1.500 посетилаца.

На основу овогодишњих искустава очекујемо да ће следећих година сарадња са Народним музејом у Прагу остварити свој пуни резултат, а почетком ове сарадње свакако можемо бити задовољни.

Бб) Сарадња са Музејом за немачку историју (Берлин, НДР)

Дугогодишња сарадња са Музејом за немачку историју крунисана је ове године приказивањем изложбе „Поморска пловидба и трговина кроз векове“. Ова атрактивна изложба, богата музејским материјалом изванредне вредности, била је сигурно једна од најзначајнијих међународних акција које је Историјски музеј Србије последњих година организовао у Београду. Посебно интересовање за ову изложбу показале су београдске школе, па је за време трајања изложбе организован велики број групних посета ученика. Изложбу је посетило око 5.000 Београђана и посетилаца нашег града. Изложба је оцењена као значајан допринос културном животу Београда, а информативни прилози о њеном приказивању објављени су у средствима јавног информисања.

Бц) Сарадња са Националним историјским музејом у Софији

На позив Националног историјског музеја у Софији, у Бугарској су боравили директор Музеја Гојко Лађевић и кустос Борбе Митровић. После неколико година застоја, на овај начин су обновљени контакти са Музејом у Софији. Постигнут је договор о међусобној сарадњи Историјског музеја Србије и Националног историјског музеја Бугарске и размени изложби у наредном програмском периоду.

*

*

*

Квалитет изложби приказаних ове године у оквиру међународне сарадње био је солидан и штета је што су неки услови (недостатак адекватног простора, оскудна материјална средства) онемогућавали да се поменуте међународне изложбе квалитетније музеолошки презентирају. Приказивањем наше изложбе у Чехословачкој можемо бити посебно задовољни.

С обзиром на то да је у току решавање смештајних проблема Историјског музеја Србије, може се очекивати да ће наредних година бити створени знатно повољнији услови за пријем и презентацију изложби из иностранства.

Борислав Шурдић